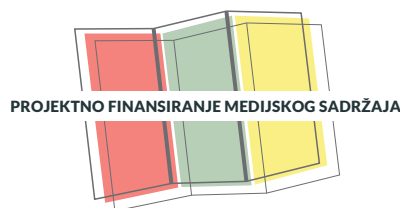

PROJEKTNO FINANSIRANJE MEDIJSKOG SADRŽAJA

REZULTATI PRVE GODINE
PRIMENE
NOVOG BUDŽETSKOG MODELA

SEKRETARIJAT AP VOJVODINE

REZIME

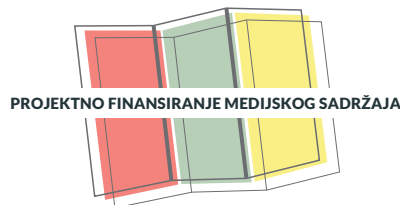
Pokrajinski sekretarijat za kulturu, javno informisanje i odnose sa verskim zajednicama važna je institucija sistema koja svake godine, značajnom količinom novca, podrži više stotina medijskih projekata. U 2015. godini, prvoj godini primene medijskog zakonodavstva, podeljeno je oko 40 miliona dinara i podržano preko sto projekata kojima se podstiče proizvodnja kvalitetnog medijskog sadržaja. Podeljena cifra bila bi i za 12 miliona dinara veća, ali je komisija za ocenu projekata smatrala da nema dovoljno kvalitetnih predloga projekata, pa je ovaj novac ostao neraspoređen.

Mediji su u ovoj godini mogli da računaju sa još manjim budžetom, jer je Sekretarijat rasplagao sa svega 8,5 miliona dinara – čak 6 puta manjim u odnosu na 2015.

BIRN je analizom obuhvatio 16 projekata medija koji su sadržaj plasirali na različitim komunikacijskim platformama (štampa, TV, radio, Internet i nezavisne produkcije) koji ukupno vrede nešto više od 15 miliona dinara.

Budžetski novac je, shodno uslovima javnog konkursa, potrošen u svrhu informisanja građana Vojvodine ili, pak, promocijom Vojvodine široj publici. Sadržaj je tematski raznorodan i odražava kulturne specifičnosti pokrajine, kroz probleme lokalnih zajednica, dece, manjina, stanovnika vojvođanskih sela i sl. Analizom je bilo moguće mapirati kvalitetan sadržaj (3 od 16 projekata) koji može da posluži kao primer dobre prakse i u narednim projektnim ciklusima. Projektno finansiranje u novim projektnim ciklusima terba shvatiti kao šansu za dalje unapređenje javnog informisanja, kroz podsticaje novinarskoj inicijativi, uključivanje ciljne publike u kreiranje sadržaja, uvođenje tehničkih novina ili inovacija u sadržaju.

Ovo je peti izveštaj BIRNa o sprovođenju projekata za podršku proizvodnji medijskog sadržaja, nastao u saradnji sa Medijskim centrom Filozofskog fakulteta, Univerzitetu Novom Sadu. Izveštaj se fokusira na evaluaciju postignutog, tj. na analizu sadržaja programa koji suna ovaj način podržani. Ova evaluacija je važna kao instrument koji može da olakša planiranje novog projektnog ciklusa i njegovo dalje unapređenje, kao i da pomogne u mapiranju kvalitetnog sadržaja koji treba podržati novcem građana.

UVOD

Novac koji svake godine raspodeljuje Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje, uz novac koji opredeljuju samo opštine/gradovi, služi kao značajna podrška proizvodnji medijskog sadržaja koji unapređuje kvalitet informisanja građana Vojvodine, uvažavajući kulturne i nacionalne specifičnosti pokrajine.

Sekretarijat svake godine raspisuje više konkursa (npr. za osetljive grupe, manjinsko informisanje, unapređenje profesionalnih standarda i sl.), a BIRN je analizom obuhvatio deo sadržaja koji je sproveden po konkursu za unapređenje javnog informisanja.

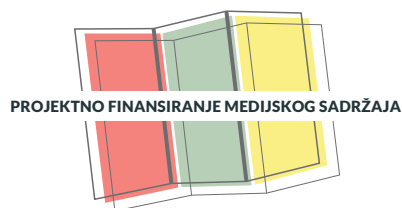
Pod unapređenjem javnog informisanja podrazumevaju se projekti *„uvođenja, poboljšanja ili proširenja programskih sadržaja u novinama ili elektronskim medijima, koji se distribuiraju ili emituju u Autonomnoj pokrajini Vojvodini, a od posebnog su značaja za javno informisanje građana Autonomne pokrajine Vojvodine, uključujući i internet stranice upisane u registar medija, kao i za realizaciju projekata uvođenja, poboljšanja ili proširenja programskih sadržaja televizija iz oblasti kulture i umetnosti“*.

Da bi se ispunila namena konkursa, u 2015. godini Sekretarijat je raspolagao sa nešto više od 53 miliona dinara koje je trebalo rasporediti putem dva javna konkursa, i to za privatna preduzeća: 47.000.000,00 dinara, a za nevladine organizacije: 6.650.000,00. Od ukupnih sredstava za privatna preduzeća, raspoređeno je 34.350.029,00 dinara, a za ostatak, u iznosu od 12.649.971,00 dinara, komisija nije dala predlog, jer je smatrala da nije bilo dovoljno kvalitetnih projekata. Za nevladine organizacije raspoređen je celokupan iznos od 6.650.000,00 dinara. Ovim novcem podržano je čak 105 projekata. Pohvalno je da među podržanim projektima ima projekata i na srpskom i na jezicima manjina koji su u upotrebi na teritoriji Vojvodine.

Pokrajinski sekretarijat, poput Ministarstva kulture i informisanja, ima višegodišnje iskustvo u sprovođenju javnih konkursa i administraciji velikog broja projekata. I pre primene novog medijskog zakonodavstva i novog budžetskog modela sufinansiranja sadržaja (u kom dominiraju javni konkursi kao glavni model potrošnje javnog novca), Sekretarijat je raspisivao konkurse na kojima je odobravano više stotina projekata.

Ipak, evaluacija projekata izostaje – nema javnih podataka o tome šta je novcem građana proizvedeno, da li je novac namenski potrošen i u kojoj meri je unapređeno javno informisanje, tj. u kojoj meri je novac iskorišćen za opstanak medija, a koliko za proizvodnju kvalitetnijeg sadržaja.

Još jedan negativan trend je uočen u 2016. godini, kada je pokrajinskom Sekretarijatu dramatično, čak 6 puta, smanjen budžet za podršku javnom informisanju. Sa preko 50 miliona u prethodnoj godini, u ovoj godini je Sekretarijat imao 8,5 miliona dinara. Podržano je 48 projekata, a prosečna vrednos varira od 100.000,00 dinara do 250.000,00 dinara. Neke buduće evaluacije pokazaće da li je ovako malim novcem moguće proizvesti kvalitetan medijski sadržaj.

ANALIZA SADRŽAJA

Inicijalno je analizom BIRNa obuhvaćeno 17 projekata. Međutim, kako je jedan od diskova bio tehnički neispravan, analiza se zapravo bazira na 16 projekata. Evaluacija, između ostalog, može da signalizira i ovu vrstu problema u pravdanju projekata, kao što su tehničke greške.

Analizirani projekti su odabrani na osnovu toga što plasiraju sadržaj na različitim komunikacijskim platformama (radio, TV, štampa, Internet, nezavisna produkcija) i ujedno su najveći korisnici sredstava, po tipu medija. Analizirana su po tri projekta štampanih medija, TV, nezavisne produkcije; dva projekta radija; i pet projekata Internet medija.

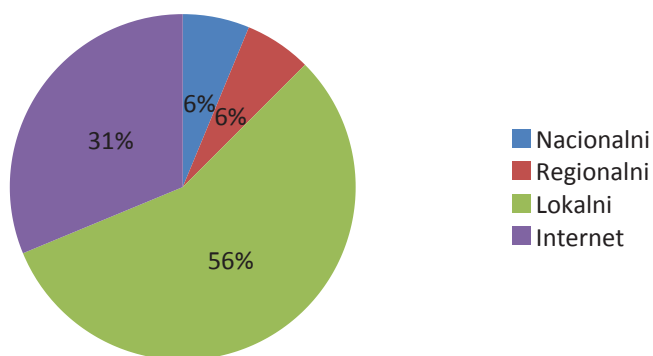
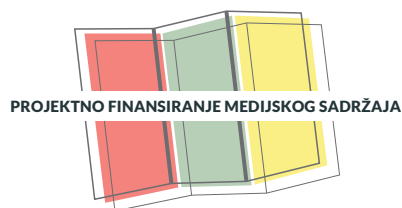

Tabela 1. Procenat analiziranih projekata, prema prostornoj/geografskoj pokrivenosti medija

Analizirano je ukupno 365 emisija/tekstova koji su bili dostupni u pokrajinskog sekretarijata, po Zahtevu BIRNa za pristup informacijama od javnog značaja. Materijal koji je BIRN obradiodeo je zvanične projektne dokumentacije.

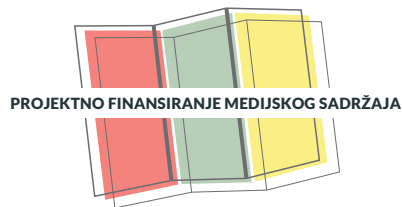

Analizirano je ukupno 365 emisija/tekstova koji su bili dostupni u pokrajinskog sekretarijata, po Zahtevu BIRNa za pristup informacijama od javnog značaja. Materijal koji je BIRN obradiodeo je zvanične projektne dokumentacije.

Nazvi projekta	Naziv medija
Tolerancija, suživot i evropski put Vojvodine	List Danas
Selo hvali, a u gradu živi - Mogu li se uslovi života na selu približiti gradu?	Sremske novine
Uključi se: Otvoreno o javnim finansijama grada Sremska Mitrovica	M novine
Internet podstranica Sport-ić	Subotica.info
Kikindski dijagram - informisanje i ispitivanje stavova građana Opštine Kikinda	Civilon
Antidiskriminaciono novinarstvo	Autonomija
Vesti	TV Santos
Mini ciklus emisija Zdravlje je lek	Agencija Bumerang Miloš Runjajić PR
Televizijski program na hrvatskom jeziku Hrvatska panorama	Udruženje novinara KRO-INFO
Zdravlje Roma	Kvatroprodukcija DOO
Odrastanje u hraniteljskim porodicama	JU EKO DOO
Unapređivanje informativnog programa	Sremska televizija DOO
TV emisija "Zumiranje"	Novinsko izdavačko preduzeće Vreme DOO
Od sedam do devet	Radio Jugović
Bogatstvo različitosti	Radio Signal
Vojvodina na jednom mestu 2015	Radio 021

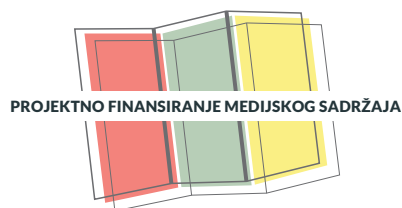
Glavni nalazi:

- Većina projekata je tematizovala problem koji je naveden kao programski prioritet u raspisanom Konkursu. Ipak, treba uzeti u obzir veoma široko i uopšteno definisan javni interes u informisanju i uslove Konkursa.
- Samo jedan projekat je pravdan celokupnom informativnom produkcijom dnevnih vesti (TV Santos), dok su ostali, programske i tematske zaokružene projektne celine. Novac opredeljen pokrajinskim budžetom potrošen je na program namenjen informisanju publike na teritoriji Vojvodine. Izuzetak suprojekti Dan grafa (list Danas), lista Vreme i portala Autonomija.info čiji je sadržaj dostupan široj, nacionalnoj publici. Što se tiče grupa kojima se sadržaji bave, odnosno čije probleme tretiraju, većina projekata se bavi lokalnom zajednicom i prilikama u Vojvodini, a tretiraju se i problemi dece, problemi ljudi koji žive na selu i problemi marginalizovanih i manjinskih grupa (jedan projekat koji se bavi problemima različitih osetljivih grupa).
- Primarni tematski fokus je u najvećem broju projekata (4 puta) lokalna sredina, u tri projekta je fokus na etničkim manjinama, a sadržaji su se bavili i politikom (jedan), selom (jedan), ekonomijom (jedan), decom (jedan), a jedan projekat je sadržavao celokupni informativni program, odnosno vesti. Tematski gledano, sadržaj je u skladu sa zakonski definisanim javnim interesom koji je predmet konkursa.
- Sadržajima je pristupano na različite načine. Problemski pristup je uočen u četiri projekta, a isto toliko je bilo i promotivnih sadržaja. Sadržaji su uglavnom bili deskriptivni, odnosno konstatovali su stanje i izveštavali o problemu ili temi (8 projekata).
- Tehnički kvalitet i vladanje formom je ocenjeno kao „zadovoljavajuće“. Tehnički kvalitet produkcije je u 7 slučajeva ocenjen kao odličan (3 puta za novine, dva puta za televiziju, jednom za nezavisnu produkciju i jednom za internet portal), 6 puta kao dobar, a 3 puta kao loš.
- Kvalitet vladanja žanrom je u tri projekta ocenjen kao odličan, a u tri kao loš. U ostalih 10 projekata vladanje sadržajem je ocenjeno kao dobro. Analizom je bilo moguće mapirati kvalitetan sadržaj (Autonomija.info, Ju Eko i M novine) koji može da posluži kao primer dobre prakse i u narednim projektnim ciklusima.
- Inovcije u predavljanju sadržaja treba podržati kroz naredne projektne cikluse, kao i predavljanje sadržaja na različitim komunikacijskim platformama (npr. redakcija Vremena, koji je primarno štampani medij, pokreće online video produkciju). Imajući u vidu multikulturalnost i druge specifičnosti Vojvodine, i narednim projektnim ciklusima treba podržavati projekte koji se bave manjinama (np. projekat Radio Signala), kao i projekti koji u širem smislu obrađuju pitanja u vezi sa ljudskim pravima.
- Finansijer projekta se delimično promovisao u dva projekta, a u potpunosti se promovisao takođe u dva. Komisije ne bi trebalo da odobravaju projekte u kojima je promocija lokalnih/pokrajinskih vlasti glavni fokus projekta.

PREPORUKE

- Imajući u vodu da sekretarijat svake godine podrži veliki broj projekata značajnom količinom novca, Pokrajinski sekretarijat treba da uradi temeljnu evaluaciju sprovedenih projekata. Ova evaluacija podrazumeva finansijsku kontrolu potrošenog budžetskog novca, jer to doprinosi legitimnosti celokupnog procesa, kao i evaluaciju sadržaja. Sekretarijat može angažovati nezavisne stručne komisije koji bi mogle da urade ovakvu vrstu kontrole. Bilo bi poželjno osigurati postojanje javno dostupnih informacija (izveštaja) o ostvarenom projektu i analize sadržaja kojim je projekat rezultirao.
- Kvalitet pojedinih analiziranih projekata treba uzeti kao primere dobre prakse koje i ubuduće treba podržavati novcem građana. To su projekti kojima se podižu profesionalni standardi u izveštavanju, pokazuje kako mediji vrše kontrolu vlasti, kako se izveštava o ljudskim pravima uz poštovanje odredbi kodeksa novinara i sl.
- Projektno sufinansiranje, da bi bilo relevantno za publiku u Vojvodini i doprinelo lokalnom/regionalnom informisanju, mora da bude više oslonjeno na lokalnu zajednicu i građane, da podstiče njihovu neposrednu uključenost u planiranje i realizaciju programa. To je naročito važno u kontekstu nacionalnih i kulturoloških specifičnosti pokrajine.
- Projektima treba osnažiti novinarsku inicijativu, uključivanje ciljne publike u kreiranje sadržaja, uvođenje novina ili inovacije u sadržaju.

INFORMACIJE O ISTRAŽIVANJU

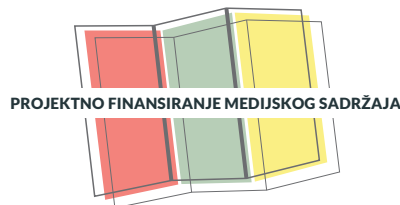
BIRN Srbija sprovodi obimno istraživanje i analizu sadržaja programa i projekata koji su sprovedeni u toku 2015. godine u 10 opština/gradova u Srbiji, kao i projekata koji su podržani od strane Sekretarijata za kulturu i informisanje AP Vojvodine i Ministarstva kulture i informisanja.

Uzorkom je obuhvaćeno 20% projekata kojima su dodeljene najveće sume novca, po svakom tipu medija. Analiza sadržaja sprovedena je na osnovu posebno razvijenog kodeksa koji ima 23 kategorije, među kojima su: naziv i tip medija, naziv projekta, prostorna/geografska pokrivenost, vrsta publike kojoj se sadržaj obraća, novinarske forme i žanrovi, kvalitet produkcije (vladanje žanrom i formom), tematski fokus, originalnost sadržaja, tretman teme, izvori, tehnički kvalitet produkcije, broj obrađenih jedinica.

Analizu sprovodi tim BIRN Srbije, u okviru projekta „Ispod radara: monitoring implementacije medijskih zakona“, koji podržava ambasada Kraljevine Holandije u Beogradu.

Projekat traje do oktobra 2016. godine, a BIRN će javnosti predstaviti i povremeno objavljivati 12 izveštaja o sprovođenju projekata i medijskih zakona.

Više informacija dostupno je na stranici BIRN Srbija <http://birnsrbija.rs/ispod-radaramonitoring-implementacije-projekt-nog-finansiranja/>

INFORMACIJE O ANALIZIRANIM PROJEKTIMA

1. Autonomija: Antidiskriminaciono novinarstvo

U okviru projekta "Antidiskriminaciono novinarstvo", tokom decembra 2015. godine, objavljen je 21 tekst na portalu Autonomija.info. Sadržaje su preuzimali i objavljivali drugi onlajn mediji, kao i nevladine organizacije, a u izveštaju koji je predat Pokrajinskom Sekretarijatusvi navedeni linkovi su dostupni.

Tekstovi se bave različitim oblicima diskriminacije i diskriminiranim pojedincima i grupama: osobama sa invaliditetom, etničkim grupama, osobama sa Daunovim sindromom, starima, ženama, LGBT osobama ... Pristup ovim temama je problemski, u formi članka (jednom u formi intervjua). Uglavnom se kreće od pojedinačne priče, a potom se problemi proširuju na celokupnu populaciju sa potragom za odgovornima, različitim perspektivama i mogućim rešenjima.

Izvori u tekstovima su izrazito raznovrsni. Prednost se daje osobama koje se suočavaju sa različitim oblicima diskriminacije, a njihove lične priče se dopunjavaju izjavama nadležnih državnih organa, stavovima predstavnika neprofitnih organizacija i stručnjaka.

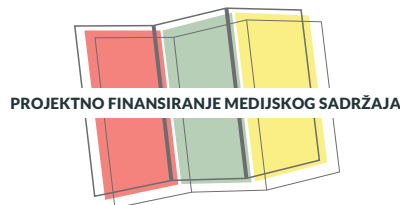
Sadržaji predstavljaju originalan rad novinara. S obzirom na informativnost i sadržajnost članaka radi se **o obimnom radu koji stoji iza svakog pojedinačnog teksta.** U profesionalnom smislu, članci su dobro realizovani sa **osećajem za javni interes.**

2. Civilion: Kikindski dijagrami - informisanje i ispitivanje stavova građana Opštine Kikinda

U okviru projekta je urađeno sedam emisija "Kikindski dijagram". Ovo je hibridna emisija koja ne prati ustaljenu strukturu. Samo trajanje emisije varira od šest minuta (27.12.2015) do 16 minuta (24.1.2016). Emisije počinju fleš vestima, a potom slede kratke televizijske vesti u kojima se predstavljaju događaji koje su obeležili prethodnu nedelju. Drugi deo emisije posvećen je jednom pitanju od javnog interesa, predstavljen kroz mišljenja građana u vidu ankete. U pogledu žanrova, u prvom delu emisije prevlađuju informativni žanrovi (vesti i izveštaji) dok u drugom delu emisije prevlađuju intervjui.

Baratanje žanrovima i tehnički kvalitet produkcije su na relativno niskom nivou. Tek po jedna ili dve vesti imaju i video priloge, deo njih ima fotografije, a najveći deo su vesti koje voditelj čita iz studija. Klasično objedinjavanje TV vesti po rubrikama ne postoji, sve lokalne vesti su izmešane. U anketi u kome građani odgovaraju na pitanje da li će izaći na izbore, novinarska zapravo sa njima vodi razgovor. Pri tome mikrofoni drži usmeren prema sagovorniku tako da se njena pitanja ne čuju. Svi intervjui su urađeni statično, snimani su iz jednog kadra i nemaju pokrivalice koje bi dale dinamičnost sadržaju.

Kada se posmatraju **teme**, u obrađenim materijalima, **može se uočiti raznovrsnost.** U vestima se uglavnom prednost daje lokalnim društvenim i kulturnim temama, a ove teme su i jedine koje prati audio-vizuelni materijali. Teme koje su obrađene u drugom delu

emisije raznolike: sadržaji za mlade, pušenje u zatvorenim prostorima, organizacija dočeka Nove godine, objektivnost lokalnih medija, buka, autorska prava na fotografije i sl.

Iz tematske raznolikosti proizilazi i **raznolikost izvora**. Među njima su predstavnik kancelarije za mlade, šef Odseka za turizam, novinari i urednici kikinjskih medija, stručnjaci i sami građani.

Koncept emisije bi trebalo pohvaliti jer se pored klasičnih vesti, detaljnije i uz učešće građana tematizuju lokalne teme od javnog interesa. Ipak, treba insistirati na izgradnji profesionalnih standarda u obradi i vizuelizaciji tema.

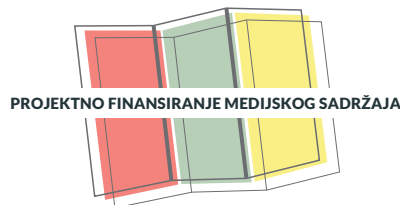
3. Dnevni list Danas: Tolerancija, suživot i evropski put Vojvodine

Sa finansijskom podrškom od 1.728.000 dinara dnevni list Danas je u periodu od 19. juna 2015. do 26. februara 2016. godine objavio 72 podliska, odnosno 72 stranice koje nose naziv rubrike „Vojvodina“.

Tekstovi su tematski izrazito raznovrsni, bave se obrazovanjem, regionalnom saradnjom, ekonomijom, poljoprivredom, ljudskim pravima, evropskim integracijama, kulturom, rodnom ravnopravnošću, medijima itd.

Tematsku raznolikost, međutim, **ne prati raznolikost u pogledu žanrova i izvora**. Najzastupljeniji su informativni žanrovi, **analitičkih žanrova nema**, a objavljene su dve reportaže. Tipični tekst na strani „Vojvodina“ je relativno obiman izveštaj sa nekog pseudo-događaj-manifestacije, skupa, posete, konferencije, radnog sastanka, savetovanja, otvaranja izložbe ili kulturne manifestacije, potpisivanja sporazuma, dodele subvencija i sl. Zajedničko svim ovim događajima je da na njima govore (otvaraju ih, dodeljuju sredstva, potpisuju ugovore) predstavnici Vlade, Skupštine, tela i organa Autonomne Pokrajine Vojvodine. Svaki ovakav tekst, a oni osim retkih najava čine 95% sadržaja, ima izjavu pokrajinskih funkcionera. U nekim slučajevima je ovo opravdano (npr. onda kada sastanak organizuje neki od sekretarijata), ali u većini slučajeva nema utemeljenja za to (npr. kada se radi o otvaranju izložbi, ili u slučaju skupova koje ne organizuje APV). Izrazita zastupljenost predstavnika i predstavnica pokrajinske administracije se pojavljuje i na vizuelnom nivou – njihove fotografije uglavnom prate tekstove. Drugih izvora ima izrazito malo, a kada i postoje dato ima je malo prostora. Na osnovu ovoga može se zaključiti da je **prisustvo pokrajinskih funkcionera bio centralni kriterijum za selekciju događaja** o kojima će se izveštavati.

Informativna vrednost tekstova nije mala, oni jesu sadržajni jer su svojim prisustvom pokrajinski funkcioneri obezbedili vidljivost mnogim inicijativama koje bez ovog vida podrške verovatno ne bi dospele u medije (sa nacionalnim pokrivanjem). **Obimni izveštaji su zanatski dobro urađeni**, oni su rezultat originalnog rada redakcije, ali nisu adekvatni iz ugla profesionalnih standarda jer preveliku pažnju posvećuju finansijeru projekta.

4. M Novine: Uključi se: Otvoreno o javnim finansijama grada Sremska Mitrovica

Analizirana su tri dodatka M novina sa temom „Otvoreno o javnim finansijama grada Sremska Mitrovica“.

Projekat je veoma dobro koncipiran jer se detaljno istražuje budžetsko trošenje grada Sremska Mitrovica. U smislu žanrova prevlađuju članci, mada postoje i vesti i izveštaji.

U svakom dodatku na prve tri strane se nalazi noseći tekst, članak, koji čini **centralnu temu obrađenu detaljno i celovito, sa mnoštvom izvora**. Dva puta je tema budžet grada, a jednom budžetska davanja i realizacija sredstava za interno odeljenje opšte bolnice u Sremskoj Mitrovici. Među druge teme spadaju: izgradnja bazena, podsticaji poljoprivrednicima, narodna kuhinja, sanacija posle poplava i sl. Samo u jednom dodatku se čini da je nekoliko tekstova iz kulture i sporta greškom našlo svoje mesto na stranama o gradskim finansijama.

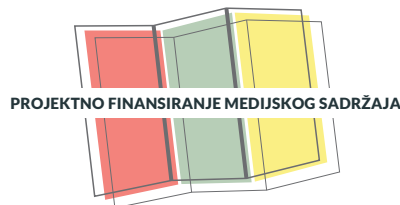
Novinari M novina primenjuju dobar koncept tako što kombinuju zvanične podatke i izjave predstavnika gradskih institucija sa obimnim anketama sa građanima, bezmalo na nivou intervjua. Opremljenost ka građanima pronalazi se i u vizuelnim elementima pošto su ovi mini-intervjui najčešće dati u okvirima. **Izvori su raznovrsni i kada se radi o zastupljenosti političara na vlasti i onih u opoziciji**, što je posebno vidljivo u analizi usvajanja gradskog budžeta. Tekstovi su pisani ozbiljnim analitičkim stilom koji je primeren odabranim žanrovima s tim što se novinari trude da složenu finansijsku problematiku približe građanima. Sadržaji su dobro i adekvatno opremljeni fotografijama i okvirima, te su na taj način učinjeni atraktivnijim za čitaoce.

U celini posmatrano **projekat je realizovan izuzetno profesionalno**, sa jasnom svešću o javnom interesu građana Sremske Mitrovice. Posvećenost temi javnih finansija, bogatstvo izvora podataka, raznovrsnost aktera od kojih su uzimane izjave, sa jasnom namerom da se veliki prostor posveti samim građani čine ovaj projekat uspešnim.

5. Sremske novine: Selo hvali, a u gradu živi - Mogu li se uslovi života na selu približiti gradu?

U izveštaju o projektu „Selo hvali, a u gradu živi - Mogu li se uslovi života na selu približiti gradu?“ nalazi se 22 teksta, dužine jedne stranice. Tekstovi su objavljeni u periodu od 22. jula do 15. decembra 2015. godine. Kako žive ljudi na selu, koje probleme imaju i zašto ostaju – ključna su pitanja iza serije tekstova u kojima se predstavljaju sremska sela i njihovi žitelji. Pojedini tekstovi imaju formu putopisne reportaže sa istorijskim detaljima, crticama iz seoskog života, informacijama o znamenitim ljudima. U delu tekstova problematski se tretira život na selu, podsticaji poljoprivredi, nedostatak prostora za kulturne aktivnosti i tako nastaju **žanrovski hibridi koji imaju elemente reportaže i elemente članka. Tekstovi su dobro opremljeni originalnim fotografijama. Pisani su lakim, zanimljivim beletrističkim stilom**.

Priče i mišljenja ljudi koji žive u Martinovcima, Golubincima, Vojki i drugim sremskim selima zauzimaju značajan deo svakog teksta. Osim u par slučajeva kad je priča o selu predstavljena iz ugla samo jednog aktera (npr. predsednik Saveta MZ u Radenkovićima i šumar u

Čortanovcima), vidljivo i pohvalno je što su se novinari trudili da predstave različite perspektive. Među izvorima se najčešće nalaze sami stanovnici sela, a potom i predstavnici lokalnih udruženja, učitelji, sveštenici, direktori ustanova kulture...

Iako se u pojedinim tekstovima predstavljaju problemi na selu (npr. celokupna priča o Velikim Radencima je o udruženjima građana koji nemaju adekvatan prostor za okupljanje i rad) i loši uslovi za život (nepostojanje infrastrukture, zdravstvenih ustanova, škola, kulturnih centara), opšte posmatrano **preovlađuje pozitivan ton** koji bi se mogao sažeti u tvrdnji da uz sve poteškoće život na selu lep i dobar. Oni koji su eventualno odgovorni za poboljšanje uslova retko se navode i od njih se ne uzimaju izjave. Može se stoga postaviti pitanje da li ovakav projekat odgovara na potrebu za boljim informisanjem lokalne zajednice ili jednostavno služi tome da se lokalna zajednica (sela u Sremu) predstave u javnosti.

6. Subotica.info: Internet podstranica Sport-ić

Izveštaj koji je podnet za projekat sastoji se iz tri veb-strane (print screen) na kojima se nalaze najave (slika, naslov, početak teksta) sadržaja. Nisu navedene URL adrese objavljenih tekstova kao ni integralne verzije tekstove. Izveštaj se zato zasniva i na uvidu u tekstove koji je urađen naknadno. Niti u dostavljenom materijalu niti na dostupnoj internet podstranici ne nalazi se oznaka da je projekat urađen sa finansijskom podrškom Autonomne pokrajine Vojvodine.

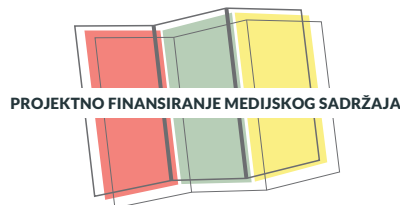
Strukturu podstranice čine tri tematske celine: aktuelnost o dečijim sportskim uspesima, intervjui sa decom koja se bave nekim sportom (rubrika "Sportić intervju") i predstavljanje dečijih sportskih škola i klubova (rubrika "Sportić škola sporta"). Svi tekstualni sadržaji su veoma kratki, a u rubrikama ih ima veoma malo (šest u "Sportić intervjuu" i pet u "Sportić školi sporta").

Svi tekstovi unutar istih celina imaju identičnu strukturu te se može govoriti o tri žanrovska tipa sadržaja. Aktuelnosti u dečijem sportu (školskom i klupskom), postignućima timova i pojedinaca, date su u formi blic vesti, bez ijedne izjave. Pored kratkog tekstualnog sadržaja često se nalazi i bogata galerija sa četiri do osam slika sa događaja. Intervjui sa decom sportistima su takođe kratki, sa jednom ili dve izjave deteta. Tekstovi u rubrici "Sportić škola sporta" su tek nešto duži, a u njima se posle jednog pasusa o nastanku sporta, nalaze izjave trenera koji objašnjavaju zašto određeni sport može biti koristan ili zanimljiv deci. I uz ove sadržaje postavljene su galerije fotografija.

Projekat odlikuju **loš odabir žanra** (blic vesti i mini-intervju) i **loša žanrovska realizacija** pre svega zato što su izjave dece sportista koje bi mogle da se nađu u vestima izdvojene u posebnu rubriku, a ona je manjkava upravo zato što se ne radi o intervjuima već o kratkim izjavama.

I u pogledu izvora podstranice su oskudne - osim dece i trenera ne postoje drugi sagovornici (roditelji, nastavnici, uspešni sportisti seniori koji bi se obratili deci i sl). Dve jedine grupe izvora nikada se ne objedinjuju u jednom tekstu.

Iako se tekstovi mogu tretirati kao originalan sadržaj, može se zaključiti da je on nastao uz minimalni angažman novinara. Na primer, sa jednog događaja potiče kratka

vest, o klubu koji je organizovao događaj ili u njemu učestvovao se napiše tekst, a od deteta koje je učestvovalo se uzme izjava. Tretman teme može se okarakterisati kao **oskudno informativan i promotivan**. Ponuđene informacije su šture i nisu namenjene deci već pre njihovim roditeljima, bakama i dekama. Čini se da je namera projekta da se promoviše sport među decom, međutim više se promovišu određeni klubovi i njihove škole sporta. Među njima i onih koji svoje usluge ne naplaćuju, ali ima i onih koji komercijalno posluju, a u tekstovima se navode cene treninga.

7. TV Santos: Vesti

Televizija Santos iz Zrenjanina je u izveštaju podnela 12 CD-ova na kojima se nalazi 131 polučasovna emisija - Vesti u 19 časova i u 22 časa. Radi se redovnom, uobičajenom centralnom informativnom programu, standardno formatiranom. Na kraju emisija navedno je da je njihovu proizvodnju pomogla Autonomna Pokrajina Vojvodine.

Vesti su urađeno profesionalno, sa snažnom orijentacijom ka lokalnim temama i lokalnim vestima. Tematski su vesti, kako je i uobičajeno, raznovrsne - od političkih i društvenih prilika, komunalnih tema, sporta do vremenske prognoze. Vrlo je malo vesti iz studija, preovlađujuće se radi o tv izveštajima i prilozima što ukazuje na angažman novinara TV Santos u praćenju dešavanja u Zrenjaninu i okolini. Nijedan izvor ne dominira materijalom.

Produkcijски gledano, **emisije su kvalitetno urađene** i kada se radi o studiju i kada je reč o snimcima sa terena.

8. Produkcija Bumerang: Mini ciklus emisija Zdravlje je lek

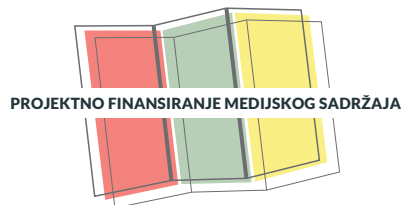
Produkciji Bumerang odobrena su sredstva za mini ciklus emisija pod nazivom „Zdravlje je lek“, a za istu emisiju sredstva je odobrio i Grad Novi Sad putem zasebnog konkursa. Dostavljeni materijal obuhvatio je pet emisija, trajanja između 25 i 30 minuta.

Emisija je koncipirana tako da se tokom njenog trajanja smenjuju razne teme iz oblasti očuvanja ljudskog zdravlja, a zasebne segmente razdvajaju uvodi voditeljke i grafički prikazi u vezi sa narednom temom.

Teme obrađene u emisiji su u skladu sa njenim nazivom: prva emisija je obuhvatila prilog o bolesti srca, osteoporozi, problemima sa kičmom, druga je tematski podeljena u celine: „38. nedeljatrudnoće“, „kad leđa zaboje“, „ehokardiografija“, „vitamin C“, treća: „dobjenje“, „alergije“, „hiperbarična komora“, „ekspertni ultrazvuk“, četvrta: „strah od učenja“, „poremećaji ishane“, „ljubav u adolescenciji“, „alergije 2. deo“, a peta: „lekoviti med“, „druga godina života“, „dečija temperatura“ itd.

Tehnički, emisije su na relativno niskom nivou. Grafički prikazi su urađeni skromno, jačina zvuka nije u svakoj emisiji ujednačena, kadrovi su nekreativni, a fotografije koje su korišćene za kadrove često su male rezolucije, a njihova originalnost se ne može utvrditi.

Kada govorimo o izvorima informacija, to su uglavnom stručnjaci iz oblasti medicine: nutricionistkinje, specijalista kliničke biohemije, specijalista higijene, pedijatri, farmaceuti, specijalista oralne hirurgije, specijalisti dermatologije i medicinske sestre. Odabir izvora

informacija nije problematičan, ali trajanje pojedinih izjava jeste. Što se tiče profesionalnih standarda, u 100 odsto slučajeva primećeno je nepoštovanje rodno senzitivnog jezika (nutricionista-nutricionistkinja, kardiolog-kardiološkinja, ginekolog-ginekološkinja), dakle, **svim ženama koje su govorile u emisiji zvanja su pisana u muškom rodu**. Dalje, izjave su uglavnom predugačke, a propusti su uočeni i u grafičkom predstavljanju sagovornika.

9. Udruženje novinara KRO-INFO:Televizijski program Hrvatska panorama

Kao materijal za projekat „Televizijski program na hrvatskom jeziku Hrvatska panorama“ dostavljena je jedna polusatna emisija kolažnog tipa pod nazivom „Hrvatska panorama“.

Emisija je kreirana kao **retrospektiva vesti od prethodne nedelje**. Koncipirana je tako da voditeljka u studiju čita vesti od protekle nedelje, dan po dan. Sa čitanim vestima se smenjuju i televizijski prilozi, pa je tako u analiziranoj emisiji, (za prvi dan u nedelji) emitovan dvominutni prilog sa temom: „Etno kamp Hrvatske čitaonice u Subotici“, prilog o hodočašću „Bunaričko proštenje“ (2:10) itd. Za svaki dan emitovan je po jedan prilog.

U odjavnoj špici grafički je naznačeno da projekat sufinansira Pokrajinski sekretarijat za kulturu i javno informisanje i Grad Subotica.

Takođe, dostavljena je i jedna polusatna emisija sa nazivom „Motrišta“, koja je ostvarena u okviru „Hrvatske panorame“. Ona je koncipirana kao razgovor voditelja i gosta u studiju. U analiziranoj emisiji tema je bila muzika, a gost podpredsednik Hrvatske glazbene zadruge i profesor tambure, Vojislav Temunović. Emisija je monotona - realizovana kroz razgovor sa gostom u neatraktivnom studiju, sa veoma malo promena ugla kadra.

Treći dostavljeni video nosi naziv „Vesti“ i traje 5 minuta. Za ove vesti se pretpostavlja da predstavljaju isečak iz neke od emisija „Hrvatska panorama“.

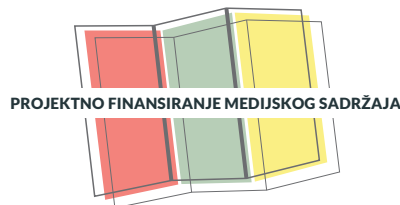
10. Kvatroprodukcija DOO:Zdravlje Roma

Analizirani materijal za dati projekat obuhvatio je jednu specijalizovanu televizijsku emisiju pod nazivom „Zdravlje Roma“, koja traje 26 minuta.

Što se tiče usklađenosti ovog projekta sa propisanim konkursom, emisija je tematski u skladu sa datim zahtevima. Ipak, **ostvarenje emisije je i tehnički i profesionalno osrednje**. Naime, emisija traje 26:30 minuta, i sadrži izjave svega dve sagovornice - Romkinje Toplice Neđmjei romske aktivistkinje i članice Ženske romske mreže, Slađane Vulin. Veoma je problematično trajanje izjave Slađane Vulin – u kontinuitetu traje celih 13 minuta i 47 sekundi.

Takođe, sagovornice nisu grafički predstavljene, već usmeno predstavljaju same sebe. Tokom emisije obuhvaćena su mnoga **relevantna pitanja** koja se tiču zdravlja Roma, ali **vladanje žanrom nije na zavidnom nivou**.

Tokom analize emisije nije uočena promocija finansijera projekta. Emisija je realizovana tehnički osrednje i novinarski nekreativno i nekvalitetno.

11. JU EKO DOO: Odrastanje u hraniteljskim porodicama

Projekat „Odrastanje u hraniteljskim porodicama“ osmišljen je kao ciklus emisija o problemima dece bez roditeljskog staranja, njihovom životu u hraniteljskim porodicama i preprekama na koje mogu naići njihovi staratelji.

Analizirani korpus obuhvatio je tri specijalizovane televizijske emisije u trajanju od 24 do 30 minuta. Profesionalno, **emisija je uređena kvalitetno i kreativno**. Što se tiče izvora informacija, odabirane su kompetentne osobe. Teme koje su istraživane iz emisije u emisiju su relevantne, raznolike i interesantne. Poštovan je etički kodeks novinarske profesije – **nije uočen nijedan primer kršenja dečijih prava**.

Ova emisija se ističe po odlično tehničkom ostvarenju. Odlikuju je dobro kadriranje i odličan kvalitet snimka. Sagovornici su dosledno potpisani, a dikcija novinarke korektna.

12. Sremska televizija DOO: Unapređenje informativnog programa

Sremskoj televiziji je za projekat „Unapređenje informativnog programa“ odobreno 1.200.000,00 dinara. Za ovaj projekat možemo reći da je u skladu sa raspisanim Konkursom, budući da se može svrstati pod stavke „sufinansiranje projekata proizvodnje medijskih sadržaja iz oblasti javnog informisanja“ i „podsticanje javnog informisanja na srpskom jeziku“.

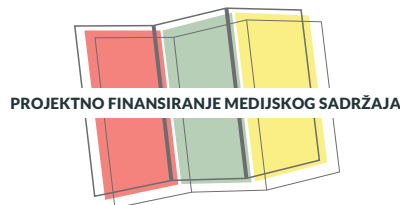
Analizirani korpus obuhvatio je 32 dostavljene vesti (pojedinačni fajlovi) u trajanju od 01:30 do 03:00 minuta. Ne može se tačno utvrditi kada su ove emisije emitovane, budući da su imena fajlova teme pojedinačnih vesti. Pretpostavlja se da su ovako dostavljene vesti segmenti centralno informativnog programa. Vesti su tematski raznovrsne. Radi se o standardno formatiranom informativnom programu, koji obuhvata teme od sporta i kulture do poljoprivrede i politike. Sadržaj se obraća lokalnoj publici i bavi se pretežno lokalnim temama.

Tehnički kvalitet produkcije je veoma dobar, kao i vladanje žanrom. Kroz vesti se promovišu aktivnosti lokalnih vlasti.

13. Novinarsko izdavačko preduzeće Vreme: TV emisija 'Zumiranje'

Projekat „TV emisija 'Zumiranje'“ je specifičan jer je novinarsko preduzeće, odnosno štampani medij, dobilo sredstva za televizijsku emisiju. Naime, nedeljnik Vreme je pokrenuo veb televiziju „Vremenove“ gde je emitovao emisiju „Zumiranje“.

Emisija strukturalno predstavlja razgovor voditeljke/voditelja (iz emisije u emisiju se voditelji/voditeljke menjaju) u studiju sa publikom. Analizirani korpus obuhvatio je pet emisija u kojima je razgovarano o sledećim temama: „Novinari i vlast“, „Kakva opozicija treba Srbiji“, „Evropa, izbeglice i Srbija posle terorističkog napada u Parizu“, „Zakon o poljoprivrednom zemljištu“ i „Politički status Vojvodine“. Dakle, emisija je **tematski orijentisana na politiku i aktuelne društveno-političke teme**. Ovaj projekat je jedan od **retkih primera koji analitički prilazi relevantnim društveno-političkim temama**.

Voditelj/voditeljka pri početku emisije pravi adekvatan uvod i predstavlja sagovornike. Neki od gostiju u analiziranim emisijama su bili novinar Teofil Pančić, novinar Dimitrije Boarov, urednik Nikola Tomić, novinar BIRN-a Slobodan Georgijev, pokrajinski sekretar za regionalni razvoj i lokalnu samoupravu Branislav Bugarski, politički analitičar Đorđe Vukadinović, Borislav Stefanović iz levice Srbije, podpredsednik liberalno-demokratske partije Dušan Mijić itd.

U profesionalnom smislu, emisija je dobro realizovana. Analiza je pokazala odlično vladanje žanrom i analitički tretman tema.

14. Radio Jugović: Od sedam do devet

Analizirani korpus obuhvatio je jednu emisiju (koliko je dostavljeno) pod nazivom „Od sedam do devet” u trajanju od sat vremena i 58 minuta. Emisija počinje džinglom u kome spikerka Jaca opisuje emisiju: „Aktuelno, informativno, edukativno. Sve što je potrebno da budete u toku”, a nastavlja tekstom voditelja koji se predstavlja kao Sale. Analizirana emisija bi, prema rečima voditelja, trebalo da sadrži vesti iz pokrajine i grada. Ipak, emitovane su uglavnom servisne informacije (isključenja struje, vremenska prognoza, stanje u saobraćaju) sa segmentima muzike. Muzika koja je puštana je mešavina domaće zabavne i folk muzike. Pola sata nakon početka emisije voditelj čita žitija svetca. U analiziranoj emisiji čitano je žitije Svetog Sveštenomučenika Elefterija Episkopa Irilskog. Segmente emisije dele rekame (u trajanju od, npr. od 15:10 – 17:50).

„Od sedam do devet” je pretežno muzička emisija. Kada se tako posmatra, može se reći da je vladanje žanrom dobro. Takođe, emisija je profesionalno i tehnički urađena kvalitetno. Ipak, **ne može se reći da muzička emisija sa servisnim informacijama ispunjava zahteve konkursa** (bez obzira na to što su oni veoma široko postavljeni) i u tom, širem smislu, cilj projekta nije ostvaren.

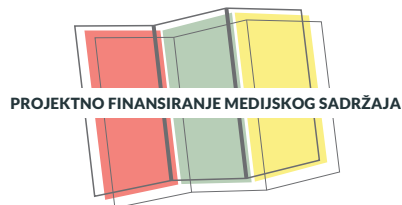
15. Radio Trend: Građanski parlament

Nema materijala, jer je dostavljeni CD imao tehničku grešku.

16. Radio Signal: Bogatstvo različitosti

Radiju Signal odobren je projekat pod nazivom „Bogatstvo različitosti”, a kojim su obuhvaćene 32 emisije emitovane nedeljom od 9 do 10 časova. Emisije su osmišljene tako da na početku svake voditelj na srpskom jeziku pravi uvod u temu emisije i predstavlja goste. Na primer, prva emisija nazvana je „Život jednog mađara”, a glavna tema ove emisije bio je Mađar Sabloč Sečej, muzičar i novinar koji govori na mađarskom i priča o svom rodnom selu, o tome kako se snašao na fakultetu budući da ne govori srpski i tome slično.

Emisije su **tematski raznolike**, pa je tako druga emisija nazvana „Noć veštica kod mladih Rusina”, treća „Mađarsko venčanje”, a potom su emitovane emisije „Kulturna manifestacija Rusina”, „Mađarska kuhinja”, „Strategija za mlade Rusine”, „Mađarski jezik i kultura”, „Nacionalni svet rusinske zajednice”, „Mađarska narodna nošnja, muzika i ples”, „Zavod za kulturu vojvođanskih Rusina”, „Predstave na mađarskom jeziku”, „Prvi pregled emisija na rusinskom jeziku”, „Izviđači u Vojvodini”, „Rusinski kao matrnji jezik”, „Prvi pregled emisija

na mađarskom jeziku“, „Knjige na rusinskom jeziku“, „Pčelarstvo na mađarski način“, „Literatura za mlade Rusine“, „Vinarstvo na mađarski način“ itd. Dakle, svake nedelje su smenjivane emisije na mađarskom i rusinskom jeziku.

Što se tiče profesionalnih standarda, emisija je urađena dobro. Voditelj je opisuje kao **multitematsku i multinacionalnu emisiju za jačanje međunacionalnog poveranja, pogotovo među mladima**. Analiza je pokazala da emisija sadrži potencijal da ispuni tu funkciju.

17. Radio 021: Vojvodina na jednom mestu 2015

Radiju 021 odobren je projekat „Vojvodina na jednom mestu 2015“, kojim je podržana proizvodnja tekstova za informativni internet portal 021. Tekstovi koji su ušli pod pokroviteljstvo projekta se na portal 021 nalaze pod odeljkom Info/Vojvodina.

Od materijala je dostavljeno tri radisjke reklame za informativni portal 021 i jedan snimak ekrana - vesti objavljenih na portalu u januaru 2016.godine. Analizom je obuhvaćeno ovih 7 tekstova, među kojima se može uočiti tematska raznolikost: „Prva beba rođena ove godine u Sremskoj Mitrovici napušta Srbiju“, „Bečej: Za poljočuvarsku službu 15 miliona dinara“, „Žitište: Počinje popis nelegalnih objekata“, „Sombor: Dodela 40 stanova izbeglim i socijalno ugroženim licima“, „Zrenjanin: Protest više od stotinu radnika “Radijatora”“, „Vrbas: Crnogorski postaje službeni jezik?“, i tekst „Godišnjica Čuruške racije: Da se nikada ledeni dani zla ne ponove“.

Žanrovski, tekstovi su uglavnom produžene vesti i izveštaji, a vladanje žanrom može biti ocenjeno kao dobro. Ipak, od analiziranih 7, u samo tri teksta je kao autor potpisan „021“. Autor dva teksta je „Blic“, jednog „Beta“, i jednog „mojbečej“. Dakle, **više od polovine tekstova nije originalni materijal redakcije „021“**. Tekstovi su pisani **lakim, neformalnim stilom i opremljeni nepotpisanim fotografijama**.